

การประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ

EVALUATION OF COMMUNICATION THE PROJECT DEVELOPMENT AND NETWORK OF WOMEN WITH DISABILITIES TO STRENGTHEN THE HEALTH OF WOMEN WITHDISABILITIES

สุภาพร ศรีสัตตรัตน์

Supaporn Srisattarat

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

Srisattarat4@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินผลการสื่อสารสื่อต่างๆของโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ (2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอแนะทางในการพัฒนาการนำการสื่อสารไปใช้ในการสื่อสารและพัฒนาศักยภาพโครงการเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 หัวหน้าและเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ กลุ่มที่ 2 ภาควิชาเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ อาทิ สมาชิกจากศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี (Nonthaburi Center for Independent Living) เป็นต้น กลุ่มที่ 3 กรรมการและที่ปรึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ใช้การวิเคราะห์เอกสารและการวิเคราะห์อ้างอิงทฤษฎีตามแนวทางการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า (1) โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ มีการใช้การสื่อสารเพื่อให้ความรู้ โดยนำวิธีการฝึกอบรม นำหลักสูตรต่างๆที่เกี่ยวกับผู้ญิงมาใช้ในการอบรม อาทิ หลักสูตรภาวะผู้นำและการสร้างเครือข่าย หลักสูตรอบรมฐานคิด และสภาวะผู้ญิง ใช้การสื่อสารสาธารณะ โดยจัดเวทีแสดงความคิดเห็นให้แก่ผู้ญิงพิการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการใช้ช่องทางสื่อสารออนไลน์ เช่น อีเมลล์ เฟสบุค(ศูนย์ญาณกร)ไว้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร และให้ความรู้แก่สมาชิกผู้ญิงพิการ (2) โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการ ทางโครงการฯจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการฯอย่างต่อเนื่องด้วยการจัดหาพื้นที่ให้กลุ่มผู้ญิงพิการที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ผ่านการอบรมนำมาใช้ปฏิบัติจริงเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และควรพัฒนาความรู้ด้านการสื่อสารสาธารณะ การทำงานรณรงค์ให้มากยิ่งขึ้น พัฒนาการนำเครื่องมือการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์และก่อให้เกิดศักยภาพ

คำสำคัญ: การประเมิน, ผู้หญิงพิการ, ศักยภาพ, สื่อสารสาธารณะ, เครือข่าย

Abstract

This purpose of this study were to investigate: (1) To evaluate the results of Communication by using various media, the project development and women with disabilities network to promote women with disabilities' health. (2) To bring data analysis and proposed the development, bringing communication to communicate and develop the potential of the project and the network women with disabilities to promote health, women with disabilities.

Target groups in education consist of leader and staff of The Project development and network of women with disabilities to strengthen the health of women with disabilities, network of The Project development and network of women with disabilities to strengthen the health of women with disabilities, committee and consultants of The Project development and network of women with disability to strengthen the health of women with disabilities.

The findings disclosed as follows that (1) women's development project and network to promote women with disabilities' health. Communication is used to educate, using their training methods. Bring a course about women employed in various forms such as training courses, leadership and networking. Training base of ideas and women's conditions. Use public communication by staging the comments to women with disabilities joined. Including the use of online channels such as e-mail facebook (Yanakorn) is a center of communication and education for members of women with disabilities. (2) Project Development Women with Disabilities Network The project is necessary to develop the project. Women with disabilities network and continues to provide space for women with disabilities are trained to apply their knowledge through practical training used to induce change and should improve their knowledge of public communication. Campaign work even more. Leadership development, communication tools used to benefit and causing potential.

Keywords: Evaluation, Women with disabilities, Potential, Public communication, Network

บทนำ

จากสถานการณ์คนพิการในประเทศไทย ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 1.7 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 2.9 ในปี พ.ศ. 2550 คิดเป็นจำนวน 1.9 ล้านคน โดยเป็นสตรีพิการมากกว่าผู้ชายพิการ จำนวน 1,004,522 คิดเป็นร้อยละ 3.0 ในขณะที่คนพิการชาย มีจำนวน 860,288 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545-2550) จากข้อมูลสถิติคนพิการจำนวนผู้หญิงพิการจะมีมากกว่าผู้ชายพิการ ผู้หญิงพิการได้รับการจดทะเบียนและมีบัตรประจำตัวน้อยกว่าผู้ชายพิการแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงพิการขาดโอกาสในการเข้าถึงการบริการของรัฐ

“แผนสุขภาพประชากรกลุ่มเฉพาะ” เป็นส่วนหนึ่งของแผนหลัก สสส. 2555-2557 ที่มีเป้าประสงค์ของแผนฯ คือ “มุ่งลดความเหลื่อมล้ำความไม่เป็นธรรมทางสังคมและส่งเสริมศักยภาพประชากรกลุ่มเฉพาะตามวิสัยทัศน์ ทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ 10 ปี ของ สสส. ในช่วงปี 2555-2557 ภายใต้แผนสุขภาพประชากรกลุ่มเฉพาะสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)ได้ให้การสนับสนุนภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงพิการให้มีการดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพผู้หญิงพิการ

โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพผู้หญิงพิการมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการมีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายระยะยาวต่อไป

ในช่วงระยะปีที่ 1 การพัฒนาศักยภาพให้กับผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการในการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ
ในช่วงระยะปีที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. การพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มความหลากหลายทางเพศของคนพิการในการเสริมสร้างสุขภาวะความหลากหลายทางเพศ
2. การสร้างทีมวิทยากรกระบวนการให้กับผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการในช่วงระยะปีที่ 3 พัฒนาศูนย์และการเรียนรู้สุขภาวะสตรีพิการเพื่อให้ผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการสามารถเสริมสร้างสุขภาวะ พัฒนาศักยภาพให้มีความมั่นใจ และสามารถตัดสินใจที่จะปกป้องรักษาสิทธิของตนเองได้ ต้องสร้างพลังอำนาจให้กับผู้หญิงพิการรวมถึงการพัฒนาศักยภาพให้กับผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อครอบคลุมและเน้นไปที่การเข้าถึงตามสิทธิและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีแนวโน้มที่ดีในการรื้อถอนมายาคติและวาทกรรมที่กดทับคนพิการให้กลับมามีโอกาสในสังคมและอยู่ร่วมกันได้ในสังคมโดยโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ (1) พัฒนาศักยภาพผู้หญิงพิการให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างเสริมสุขภาวะผู้หญิงพิการ (2) สามารถเสริมพลังอำนาจให้กับผู้หญิงพิการ และเครือข่ายผู้หญิงพิการให้มีความมั่นใจ และสามารถตัดสินใจที่จะปกป้องรักษาสิทธิของตนเองได้ (3) เกิดเครือข่ายคนทำงานในการช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาในการเสริมสุขภาวะ และเสริมศักยภาพของผู้หญิงพิการ (4) ได้ชุดข้อมูลประสบการณ์ ด้านสุขภาพ สุขภาวะทางเพศ และการดูแลตนเองของผู้หญิงพิการ(โครงการประเมินแผนงาน/โครงการกลุ่มผู้หญิงสำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ. 2557-2559, 144)

ในด้านการสื่อสาร โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้หญิงพิการและเครือข่ายผู้หญิงพิการ มีการดำเนินงานด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือการสื่อสารหลากหลายรูปแบบในการดำเนินงานโครงการฯ อาทิ การสื่อสารสื่อบุคคลด้วยชุดหลักสูตรการอบรมภาวะผู้นำ การให้ความรู้ด้านเพศสภาวะผู้หญิง เอกสารคู่มือการให้ความรู้สุขภาวะทางเพศเกี่ยวกับผู้หญิงพิการ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่ทางโครงการจัดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การตั้งศูนย์ญาณกร แหล่งเรียนรู้คนพิการ ซึ่งเป็นชุมชนออนไลน์บนเฟซบุ๊ค แพนพบ์ ไลน์ และรวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสวนาให้ความรู้ด้านสุขภาวะทางเพศแก่ผู้หญิงพิการ การใช้สื่อต่างๆในโครงการเหล่านี้จึงจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลการสื่อสารเพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ของสื่อที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการสื่อสารในการดำเนินโครงการฯต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ
2. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนาการนำการสื่อสารไปใช้ในการเผยแพร่โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ข้อมูลจากการประเมินผลการสื่อสารนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการสื่อสารของโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายสตรีพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะสตรีพิการ
2. สร้างความเข้มแข็งและศักยภาพในการทำงานของกลุ่มสตรีพิการทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง“การประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการ”ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางทฤษฎี โดยนำแนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน ซึ่งมีนักวิชาการด้านการประเมินหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินและจากความหมายเหล่านี้จะถูกนำไปพัฒนาไปเป็นวิธีการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ Suchman (อ้างในStufflebeam&Shinkfield, 1990, p.93)ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อการตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ (อ้างใน Stufflebeam & Shinkfield, 1990, p.159) กล่าวถึงว่าเป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการ และผลกระทบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

หากพิจารณาถึงความหมายที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การประเมินโครงการมีลักษณะที่สำคัญคือ (สุวิมล ติรกานนท์, 2550: 1-3)

1. การจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการในทุกรูปแบบ และทุกขั้นตอน
2. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์
3. มีการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ
4. สารสนเทศที่ได้จากข้อมูล สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

เมื่อมีการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจคุณค่า จึงมีความสัมพันธ์กับระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูลหรือการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน มีหลักการที่แน่นอนในการดำเนินงาน ประเมิน ที่น่าสนใจคือ การประเมินสามารถกระทำได้ในทุกขั้นตอนของโครงการไม่จำเป็นต้องเป็นผลสุดท้ายของโครงการเท่านั้น เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงโครงการ หรือดำเนินงานต่อเนื่อง

ดังนั้นการประเมินโครงการจึงควรเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ซึ่งจะทำการดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทั่วถึง ในทางตรงข้ามผลการประเมินจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควรหากผลนั้นไม่สามารถใช้ในเวลาที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่นการประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดลง ผู้ประเมินจะได้เฉพาะสารสนเทศตอนสิ้นสุดโครงการเท่านั้นและถ้าผลการประเมินที่ได้แสดงว่าโครงการไม่ประสบความสำเร็จ ผู้ประเมินจะไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังไปยังช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ จะได้เพียงความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งยากที่จะยืนยันความถูกต้องของข้อมูล นอกจากนี้ ผู้ประเมินจะไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้นในระหว่างการดำเนินงานโครงการ ทำให้ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าอะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ สิ่งเหล่านี้ไม่เป็นผลดีโดยทำให้ขาดสารสนเทศต่อการแก้ไขและดำเนินงานในปัดถัดไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการประเมินผลโครงการเพื่อนำผลมาใช้ปรับปรุงโครงการต่อไปในอนาคต ในการประเมินครั้งนี้เน้นการประเมินในเรื่องของการสื่อสารเป็นสำคัญ

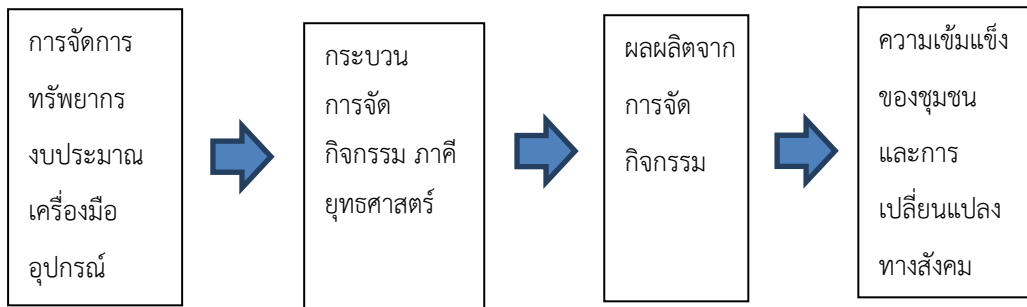
การประเมินผลการสื่อสาร คือ แนวคิดในการวัดหรือประเมินผลสื่อ กลยุทธ์การสื่อสาร งานด้านประชาสัมพันธ์ ที่โครงการนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่โครงการนั้นๆได้กำหนดไว้ โดยการประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพผู้หญิงที่สอดคล้องกับงานวิจัยด้านการสื่อสารของแสงเดือน ผ่องพุ่ม (2556) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ : แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้ (Social media: How to application) สื่อสังคมออนไลน์ เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่เรียกว่า เว็บ 2.0 (Web 2.0) คือ เครื่องมือต่างๆที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อนุญาตให้แต่ละบุคคลเข้าถึง แลกเปลี่ยน สร้างเนื้อหา และสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ และการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่างๆ ซึ่งปัจจุบันบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการนำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ หรือการสื่อสารของหน่วยงานราชการ ตลอดจนองค์กรต่างๆ มีรูปแบบการทำงานในลักษณะออนไลน์ที่สร้างและเพิ่มเติมเนื้อหาได้ สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารอีกช่องทางที่หน่วยงานต่างๆสามารถนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูล การให้ความรู้ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และใช้ติดต่อสื่อสารสาธารณะ และยังเป็นสื่อที่มีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลได้ตลอดเวลาในส่วนของงานวิจัยของ พัชรินทร์ เกตุจันทร์ (2551) ได้เสนอ

งานวิจัยเกี่ยวกับ “การทบทวนวรรณกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับความพิการ/คนพิการ” เป็นการศึกษาการสื่อสารใน 3 ระดับ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คือ ระดับที่ 1 การสื่อสารในระดับขององค์กร/หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับความพิการ/คนพิการ ระดับที่ 2 การสื่อสารในระดับของ ครอบครัว ชุมชน กับ คนพิการ และระดับที่ 3 การสื่อสารภายในตน และการสื่อสารกับสังคมของคนพิการ จากการศึกษาพบว่า ยังมีอีกมากมายเหลือเกินที่ต้องเพียรพยายามทำ และสร้างความเข้าใจ ความพิการ คนพิการ ในมุมของการสื่อสารให้ชัดเจน ให้เห็นตัวตนและกระบวนการสื่อสาร อันจะนำไปสู่ความเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจ และการอยู่ร่วมกันด้วยการมองด้วยสายตาค้นหาเท่าเทียมระหว่างคนในสังคมที่มีความต่างนี้

สำหรับการประเมินด้านเครือข่ายซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการประเมินในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนพล แสงจันทร์ (2556) ได้เสนอการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การเสริมสร้างเครือข่ายการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ” กรณีศึกษา : ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการพุทธมณฑล ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ โดยการสร้างความตระหนัก ความเชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเองให้คนพิการ เกิดการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับจากภายในจิตใจของคนพิการ สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามอัตภาพ ปัจจัยที่ทำให้การเสริมสร้างเครือข่ายการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการสำเร็จ คือ การปฏิบัติอย่างซื่อสัตย์ต่อด้วยความจริงใจ และเข้าใจคนพิการ บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน โดยใช้การให้คำปรึกษาฉันท์เพื่อน การจัดกลุ่มสนับสนุนคนพิการในชุมชน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือขึ้นในชุมชนและสังคม เป็นตัวอย่างของต้นแบบคนพิการ

การประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงพิการยังเป็นการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2556 - 2559)สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือ พก. มาเป็นแนวทางในการศึกษาร่วมด้วยโดยยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ 1 ภายใต้วิสัยทัศน์ “สตรีพิการ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคงปลอดภัย เข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม” สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2556 - 2559) โดยการระดมความคิด การวิเคราะห์สถานการณ์ จากกลุ่มสตรีพิการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากทุกภาคส่วนรวมถึงแนวทางที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2555-2559) ซึ่งมี การกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สตรีพิการ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีมั่นคงปลอดภัย เข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม” และมียุทธศาสตร์ 6 ด้าน เกี่ยวกับการส่งเสริมและการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติ การกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการการพัฒนาสุขภาพคุณภาพชีวิตการเสริมพลังบทบาทสตรีพิการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคมการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพพลโลก และองค์กร สตรี ทุกระดับและเสริมสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์ของสังคมต่อสตรีพิการ

ในการกำหนดกรอบการประเมินได้นำแนวคิดตัวแบบเชิงตรรกะ(Logical Model)ถูกนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ซึ่งตัวแบบเชิงตรรกะ คือ แบบจำลอง ที่ทำให้เห็นการนำเสนอความคิด นำเสนอแนวทางในการอธิบายและแลกเปลี่ยนความเข้าใจในความสัมพันธ์ของส่วนประกอบที่เป็นการปฏิบัติงานของโครงการ เป็นการอธิบายถึงขอบเขตของโครงการ หรือการริเริ่มโครงการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง เกี่ยวข้องกับการเตรียมแผนโครงการที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาโครงการ Logical Model ยังเป็นแบบที่ประยุกต์ขึ้นเพื่อประเมินลำดับขั้นตอนการทำงานที่สามารถให้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ องค์ประกอบของตัวแบบนี้ถูกกำหนดขึ้นและนำมาประยุกต์ใช้โดย Pankratz(2008)และ Westat (2002) เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ประกอบด้วย เป้าหมาย(goals) ทรัพยากร หรือปัจจัยนำเข้า (Inputs or resources) กิจกรรมหรือกระบวนการ (activities or process) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) และผลลัพธ์ระยะยาว (long-term outcomes/performance) สำหรับกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

ภาพที่ 1 กรอบการประเมินตามแนวคิด Logical Model โดย Pankratz(2008)และWestat(2002)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยการประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจ และทบทวนเอกสารโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการจัดประชุมคณะผู้ประเมินเพื่อร่วมกันออกแบบการประเมินวางแผนการประเมินการแบ่งทีมงานประเมินของโครงการ/แผนงานการค้นคว้าเอกสารทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดตัวชี้วัดในการประเมิน แนวทางการเก็บข้อมูล เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ผลที่ได้

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเอกสารในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการด้านเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ พ.ศ.2557 รายงานการประชุมรายงานการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพการติดตามและประเมินผลให้แก่คณะทำงานโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ (ประเมินภายใน)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายภาคสนาม ประกอบด้วย

2.1 หัวหน้าและเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริม สร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ

2.2 ภาควิชาเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ อาทิ สมาชิกจากศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี (Nonthaburi Center for Independent Living) เป็นต้น

2.3 กรรมการและที่ปรึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลและค้นคว้าด้านเอกสาร

2. การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups)

3. การเข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมของโครงการฯ

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและแม่นยำตรงตามวิธีแบบสามเส้า โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน 3 แหล่ง ประกอบด้วย (1) จากเอกสารโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อการเสริม สร้างสุขภาพของผู้หญิงพิการ รายงานฉบับสมบูรณ์ (2) ด้านบุคคลกลุ่มเป้าหมาย ใช้วิธีการสัมภาษณ์หัวหน้าและเจ้าหน้าที่

โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริม สร้างสุขภาวะผู้หญิง,ภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิง(3) ด้านผู้วิจัย ได้ใช้นักวิจัยหลายท่านในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลของนักวิจัยแต่ละท่านมาวิเคราะห์ร่วมกันดำเนินการนำข้อมูลที่ได้ทั้ง 3 ด้าน จากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันมาทำการวิเคราะห์เพื่อดูความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการประเมิน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการประเมินผลการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงใช้กรอบแบบจำลอง Logical Model มาเป็นแบบในการประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการประเมิน ดังตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมาย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เทียบกับเป้าหมาย/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ Logical Model

ตัวชี้วัด	กิจกรรม	ผลลัพธ์	ปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จ
การสื่อสารสังคม สร้างการมีส่วนร่วม	สื่อสารข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ อีเมลล์ สร้างเฟสบุค (ศูนย์ญาณกร) เป็นพื้นที่สื่อสารสาธารณะ เป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา สำหรับเครือข่าย	การอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำ และสร้างทีมงาน	จำนวนผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย
	การอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำ และสร้างทีมงาน	เกิดสมาชิกเครือข่าย	
	จัดเวทีสื่อสารสาธารณะ	สมาชิกเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา	สามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะไปแก้ไขปัญหาได้จริง

โดยการประเมินการสื่อสารโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิง ได้กำหนดตัวชี้วัด กิจกรรม ผลลัพธ์ และปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้ ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logical Model) มาเป็นต้นแบบในการศึกษา ตามองค์ประกอบของตัวแบบนี้ถูกกำหนดขึ้นและนำมาประยุกต์ใช้โดย Pankratz (2008) ในส่วนของการสื่อสาร สามารถแบ่งประเภทการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติและพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การขยายเครือข่ายผู้หญิง และการมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้หญิง

โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิง มีการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการสื่อสารไปยังเครือข่ายมากยิ่งขึ้น โดยนำเฟสบุคมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับสมาชิกและประชาสัมพันธ์ข่าวสาร อาทิ การนำข้อมูลการทำกิจกรรมของโครงการมาแนะนำเสนอบนเฟสบุคที่ใช้ชื่อว่า “ญาณกร” เพื่อให้กลุ่มสมาชิกเครือข่ายสามารถเข้าไปติดตามข่าวสารความคืบหน้าของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้อีเมลล์ในการสื่อสารและให้ข้อมูลต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของความรู้โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงฯได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญมาบรรยายและร่วมทำกิจกรรมโดยมีการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจและความคิดเชิงบวกสร้างกิจกรรมการจัดอบรมและนำหลักสูตรภาวะผู้นำมาเป็นเนื้อหาในการให้ความรู้อบรมแก่กลุ่มเครือข่ายผู้หญิง ผลที่ได้ภายหลังกลุ่มผู้หญิงผ่านการอบรม คือ

- (1) มีการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ กลับมาเห็นคุณค่า กลับมาฟื้นฟูอำนาจภายในตนเอง
- (2) กิจกรรมที่ดำเนินการมีความเหมาะสมเพราะกิจกรรมสามารถเข้าถึงจิตใจของผู้หญิงพิการ เนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม
- (3) กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการอบรมได้นำความรู้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งการดูแลอารมณ์ภายในของตนเอง การดูแลร่างกาย และการดูแลสภาพจิตใจของตนเอง

มีการจัดพื้นที่ในการสื่อสารโดยการจัดเวทีสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายผู้หญิงพิการในกลุ่มต่างๆได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาไขปัญหาผู้หญิงพิการในประเด็นด้านสุขภาพ ความรุนแรง การขาดโอกาสต่างๆในสังคม และเป็นเวทีสาธารณะที่สื่อสารไปยังกลุ่มประชาชนอื่นๆที่สนใจได้เข้าร่วมรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นพื้นที่การสื่อสารที่เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้หญิงพิการได้ทำการสื่อสารสะท้อนปัญหาของผู้หญิงพิการไปสู่สังคมภายนอก

สำหรับการให้ความรู้ โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพผู้หญิงพิการ ดำเนินการการใช้เครื่องมือการสื่อสาร เพื่อดำเนินกิจกรรมจัดฝึกอบรมหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หลักสูตรภาวะผู้นำและการสร้างทีมงาน ครั้งที่ 1 ผู้เข้าร่วมอบรม 21 คน และครั้งที่ 2 ผู้เข้าร่วมอบรม 20 คน
2. หลักสูตรฐานคิดสุขภาพและความเป็นธรรมทางเพศ จัดอบรม 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ผู้เข้าอบรม 25 คน และรุ่นที่ 2 จำนวนผู้เข้าอบรม 20 คน

ผลจากการเข้าร่วมอบรม พบว่า

ตารางที่ 2 ผลการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรฐานคิด

รายละเอียด	ร้อยละ
เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงานมีแนวคิดที่จะขยายความรู้เรื่องสุขภาพในผู้หญิงพิการ	ร้อยละ 53.8
ผู้ผ่านการอบรมมีแนวคิดที่จะขยายความรู้เรื่องสุขภาพในผู้หญิงพิการไปสู่เพื่อนร่วมงานและคนพิการอื่นๆต่อไป	ร้อยละ 51.9
มีการนำความรู้ไปปรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง	ร้อยละ 63.5
นำความรู้ไปปรับใช้ในการช่วยเหลือผู้อื่น	ร้อยละ 25.0
นำความรู้ไปปรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น และปรับใช้ในการทำงาน	ร้อยละ 10

ที่มา: รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายสตรีพิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพสตรีพิการ (2557)

จากการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรฐานคิด พบว่า กลุ่มเป้าหมายหรือผู้หญิงพิการ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนำความรู้ไปปรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงตนเองมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับเพศ ความต้องการทางเพศ การกล้าแสดงออก รองลงมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงานมีแนวคิดที่จะขยายความรู้เรื่องสุขภาพในผู้หญิง กกล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น และมีความเข้าใจต่อการทำงานร่วมกันของผู้หญิงพิการในเครือข่าย

ตารางที่ 3 ผลการเข้าร่วมหลักสูตรภาวะผู้นำและการสร้างทีม

	จำนวน	ร้อยละ
ได้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง	13	25

สมาชิกภาคีผู้รับการอบรมได้รับผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำ มีความมั่นใจมากขึ้น เข้าใจสุขภาพภายในทั้งกายและจิต เข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการดูแลสุขภาพภายใน และการดูแลสุขภาพภายนอก

หลังจากได้รับการอบรมผู้เข้าอบรมกล้าที่จะพูดในที่ประชุม กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในครอบครัว และมีความคิดว่าการทำงานที่ทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีมจะต้องมีการแสดงความคิดเห็นออกมา จึงได้เสนอแนวทางการทำงานเกี่ยวกับผู้หญิงพิจารณาว่าควรจะเป็นระบบแนวราบซึ่งความคิดเห็นของทุกคนมีความสำคัญ เวลาเกิดปัญหาขึ้นจะรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการทำงาน

อภิปรายผล

1) การสื่อสารด้วยการให้ความรู้ การฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่ทางโครงการฯ ได้จัดขึ้น อาทิ หลักสูตรภาวะผู้นำ และการสร้างเครือข่าย หลักสูตรอบรมฐานคิด และสภาวะผู้หญิง

โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสื่อสารพัฒนาชุดข้อมูลประสบการณ์สุขภาวะทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ เกิดเครือข่ายขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะให้กับกลุ่มผู้หญิงพิการผลการดำเนินงานโครงการฯ ในการผลักดันให้เกิดเครือข่ายขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะผู้หญิงพิการ พบว่า เกิดเครือข่าย 2 กลุ่ม กลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการอบรม จำนวน 52 คน และกลุ่มผู้ปกครองเด็กพิการ จำนวน 9 คน โดยเครือข่ายเหล่านี้มาจากกระบวนการจัดกิจกรรมอบรม 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาวะผู้นำและการสร้างทีมงาน 5 วัน และหลักสูตรฐานคิดสุขภาวะและความเป็นธรรมทางเพศ 5 วัน และจัดอบรมหลักสูตรฐานคิดสุขภาวะและความเป็นธรรมทางเพศ จากผลการจัดอบรมพบว่า เครือข่ายผู้พิการ และผู้หญิงพิการที่เข้าร่วมอบรมมีความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศของผู้หญิงพิการมากยิ่งขึ้นทั้งภายในตนเองและผู้พิการหญิงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัย งานสื่อสารการกระบวนการสร้างเครือข่ายจะส่งผลให้ผู้พิการได้รับการปรึกษาฉันท์เพื่อน มีกลุ่มสนับสนุนผู้หญิงพิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล แสงจันทร์(2556) ที่ได้เสนอไว้ว่า เครือข่ายเป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้มแข็ง ความเชื่อมั่นและคุณค่าในตนเองให้กับคนพิการ สามารถพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อีกทั้งภายหลังการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจกลับมาเห็นคุณค่า กลับมาฟื้นฟูอำนาจภายในของตนเอง

การทำงานเพื่อสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะผู้หญิงพิการของโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการ โดยภาพรวมถือว่าอยู่ในระยะเริ่มต้น การขยายเครือข่ายยังอยู่ในกลุ่มของเครือข่ายที่ทำงานเฉพาะกับคนพิการ เช่น NCIL สมาคมคนพิการ สมาคมคนตาบอด สมาคมคนพิการในจังหวัดอื่นๆ เป็นต้น ระบบการจัดการการสื่อสารการขับเคลื่อนเครือข่ายและการดำเนินงานต่างๆยังต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการ จึงจะสามารถทำงานและขยายผลการสร้างเครือข่ายให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นได้ อีกทั้งโครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการจะต้องพัฒนาแนวคิดการขยายเครือข่ายและการสื่อสารไปยังเครือข่ายต่างๆให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

2) การสื่อสารสาธารณะ โดยจัดเวทีการแสดงความคิดเห็นให้แก่ผู้หญิงพิการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และผลที่ได้รับจากการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้จริง การจัดกิจกรรมการสื่อสารสาธารณะ โดยการจัดเวทีถอดประสบการณ์สุขภาวะทางเพศสำหรับกลุ่มคนพิการ เครือข่ายกลุ่มผู้ปกครอง มาจากการจัดกระบวนการจัดกิจกรรมจัดเวทีถอดประสบการณ์สุขภาวะทางเพศ

3) สื่อสารข่าวสารผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ อีเมลล์ สร้างเฟซบุ๊ค (ศูนย์ญาณากร)ไว้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและให้ความรู้แก่สมาชิกผู้หญิงพิการสอดคล้องกับแนวคิดที่ แสงเดือน ผ่องพูน (2556) ได้เสนอเกี่ยวกับแนวคิดการสื่อสารบนสังคมออนไลน์ที่นิยมนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูล การให้ความรู้ และสร้างสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊คเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นสื่อกลางโดยการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการได้นำเฟซบุ๊คเข้ามาใช้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับขับเคลื่อนการทำงานและเป็นแหล่งส่งเสริมเรียนรู้สำหรับคนพิการให้คำปรึกษาสำหรับผู้หญิงพิการโดยเฉพาะ ศูนย์ญาณากร เป็นเครื่องมือเชื่อมเครือข่ายคนพิการ โดยสมาชิกสามารถเข้าไปกดไลค์ แชร์ หรือแสดงความคิดเห็นได้ที่ <https://www.facebook.com/yanakom.wvds?ref=ts> ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกแฟนเพจจำนวน 297 คน (1 กรกฎาคม 2560)

โครงการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ มีการจัดทำอีเมลล์ส่งไปยังหน่วยงานที่มีสมาชิกคนพิการกระจายข่าวสารไปยังเครือข่ายที่เคยทำงานร่วมกัน โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ ได้ดำเนินการจัดตั้ง

ศูนย์ญาณการ เป็นศูนย์กลางสำหรับการทำงานระหว่างโครงการฯและเครือข่ายการสร้างสังคมออนไลน์ที่ เรียกว่า เฟสบุค ผลที่ได้คือเกิดศูนย์กลางญาณการในการสื่อสารให้แก่สมาชิกการประเมินโครงการอย่างต่อเนื่องเมื่อโครงการฯเป็นโครงการ ระยะยาวเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินจากโครงการฯตามตัวชี้วัดการสื่อสารสังคมการสร้างและการมีส่วนร่วม โดยดำเนินกิจกรรมโดยใช้การ สื่อสารข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆโดยเฉพาะการสร้างสังคมออนไลน์ที่ เรียกว่าเฟสบุคผลลัพธ์ที่ได้คือเกิดศูนย์ญาณการใน การสื่อสารให้แก่สมาชิกเครือข่ายเข้ามาแสดงความคิดเห็นรับคำแนะนำหรือการให้คำปรึกษาผ่านศูนย์ญาณการการสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการทำงานส่งเสริมศักยภาพและเครือข่ายผู้หญิงเพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้หญิงต่อไปในอนาคต
2. กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมเพื่อให้ความรู้โดยผ่านหลักสูตรของทางโครงการฯ พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลง ภายในจิตใจ กิจกรรมที่นำมาดำเนินการในการอบรมมีความเหมาะสมเพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าถึงจิตใจของผู้หญิง พิการ เนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม เพราะการอบรมเรื่องเกี่ยวกับภายในจิตใจของผู้หญิงพิการยังไม่มีหน่วยงาน องค์กร หรือโครงการไหนมีเนื้อหาหรือจัดกระบวนการอบรมเชิงลึก
3. ในส่วนของการให้ความรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยใช้การสื่อสารถอดบทเรียนแก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าความรู้ที่ให้กับเครือข่ายผู้หญิงพิการ กลุ่มเป้าหมายได้นำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันทั้งการดูแลอารมณ์ ภายใของตนเอง การดูแลร่างกาย การดูแลสุขภาพจิตใจของตนเอง และการมีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. นอกเหนือจากการใช้เครื่องมือหลักสูตรการจัดการอบรมทั้งหลักสูตรฐานคิด และหลักสูตรผู้นำ โครงการ พัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการ ทางโครงการฯจำเป็นต้องดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่าย ผู้หญิงพิการฯต่อเนื่องด้วยการจัดหาพื้นที่ให้กลุ่มผู้หญิงพิการที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ผ่านการอบรมนำมาใช้ปฏิบัติ จริงเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและได้สร้างผลลัพธ์ในระยะยาว
2. โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายผู้หญิงพิการฯ จะต้องพัฒนาความรู้ด้านการสื่อสารสาธารณะ การ ทำงานรณรงค์ให้มากยิ่งขึ้น พัฒนาการนำเครื่องมือการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์และก่อให้เกิดศักยภาพในด้านการ สื่อสารสังคมให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปในอนาคต

1. ในการวิจัยและการประเมินครั้งต่อไปควรมีการประเมินด้านตัวชี้วัดความยั่งยืน ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญในการ ก่อให้เกิดการพัฒนาโครงการ
2. การวิจัยและการประเมินครั้งต่อไปควรมีถ้าโครงการฯยังดำเนินการเป็นโครงการฯต่อเนื่องเพื่อนำผล การประเมินมาปรับปรุงโครงการฯ ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- โครงการประเมินแผนงานโครงการกลุ่มผู้หญิง สำนักรับสนับสนุนสุขภาพประชาชนกลุ่มเฉพาะ.(16 กันยายน 2557 – 15 กุมภาพันธ์ 2559)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส). แผนยุทธศาสตร์สตรีพิการ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2556-พ.ศ.2559).
ธนพล แสงจันทร์. (2556). การเสริมสร้างเครือข่ายการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ กรณีศึกษา: ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ
ของคนพิการพุทธมณฑล. *Veridian E-Journal,SU*. 6(165-181).
พัชรินทร์ เกตุจำนงค์. (2551) *การทบทวนวรรณกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับความพิการ/คนพิการ*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ(สสส.). หน้า 12-22.
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2557) *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาศักยภาพ และเครือข่ายสตรี
พิการเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพสตรีพิการ*.หน้า 1-3.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2545-2550). สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2560, จาก[http://service.nso.go.th/nso/nso_center/
project/search_center/23project-th.htm](http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm)
สุวิมล ติรกันนท์. (2550). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
แสงเดือน ผ่องพุ่ม. (2556). สังคมออนไลน์:แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้. *วารสารสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภา*. 3(20): 3-10.
Pankratz, David. (2008). Program evaluation and community schools of the Arts, Purposes, Concepts,
and Tools. Available from <http://www.nationalguild.org/pdfs/ProgramEval.pdf>.
Stufflebeam,D.L.&Shinkfield.A.J. (1990). *SystematicEvaluation*.BostonDordrechtLancaster:Kluwer-Nijhoff Publishing.
Westat,J.F. (2002). *The 2002 User Friendly Handbook for Project Evaluation*.The National Science Foundation
Directorate for Education & Human Resources Division of Research Evaluation and Communication.

Translated Thai References

- Katechamnong, Patcharin. (2008) The literature review is to communicate about disabilities/persons
with disabilities. Thai Health Promotion Foundation. p.12-22. (in Thai)
National Statistical Office (N.S.O.). (2002-2007). Retrieved March 23, 2017, from [http://service.nso.go.th/nso/nso_
center/project/search_center/23project-th.htm](http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm) (in Thai)
Pongput, S. (2013). Social Media: How to application. The journal Bureau of the office of the Senate 3rd year.
3(20): 3-10. (in Thai)
Project Evaluation Program/Project office support Women Health Groups. (16 September 2014–15 February 2016) Thai
health promotion Foundation (SSS),Strategic plan for Women with Disabilities No.1 (2013-2016). (in Thai)
Sangchan,T. (2017). Networking of disabilities independent living people : a case study of Phutthamonthon
Independent Living. *Veridian E-Journal,SU*. 6(165-181). (in Thai)
Thai Health Promotion Foundation. (2014). The Project Development Network of Women Disabilities to Strengthen
the Health of Women with Disabilities. P.1-3. (in Thai)
Tirakanant, S. (2007).Evaluation: Guidelines into practice. 7thed. Bangkok: Chulalongkorn University press. (in Thai)